

A NÉP BARÁTJA

(9. Röpiv.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Jól tudom mindenki hiven emlékszik még olvasóim közül a jelen országgyűlés ősbajnoka Palóczy Lászlóra, kinek életrajzával pár hét előtt kedveskedtem. E jeles férfiú, ki egész élete hosszú láncolatán át mindig hű apostola volt e magyar nemzetnek, nincs többé; folyó év april 27-kén kiszólitotta az élők sorából a kérelhetlen halál s hagyott számunkra kedves polgártársaim veszteséget, mely sokáig nem pótolható ki. Halála közös részvélet s gyászt hozott a hazára, melyet az ország fővárosa Pest, — melynek közelebb kebelében élt — tolmácsolott. Fekete zászlók lebegtek az épületeken s az országgyűlési teremben a széket, hol a szeretve tisztelt aggastyán rendesen helyet foglalt, gyászfátyol borítá. A nemzet képviselői pedig, hogy a derek férfiúnak az utolsó kegyeletet érdeme szerint megadják, közösen elhatározzák 1-ször hogy az országgyűlést 3 napra elnapolják; 2-szor hat hétig gyászt fog ölteni minden képviselő; 3-szor: nevezessék ki egy bizottmány mely a végső tisztességtétel felett intézkedjék, (melyre gr. Ráday Gedeon, Kubinyi Ferencz, Révész Imre, Vadnay Lajos Hajnik Pál és báró Eötvös József azonnal kinevezettek.) Végre elhatároztatott, hogy a boldogultnak, hazafiúi érdemeihez méltólag az összes képviselőtestület által diszes siremlék állitassék. A végtisztesség april 29-kén sok ezer ember jelenlétében

történt meg, honnan a nagy hazafi földi maradványai a gözösre tételtek fel, hogy nyolcz országgyűlési képviselő kíséretében szülőföldre Miskolcra szállitassanak. Debreczen város kegyeletes érzelmű népe is kimutatta mily gyászt visel szívében a közös nagy veszteség miatt s midőn april 29-én hajnalban a gözös a drága tetemmel városunkon keresztül vonulandó volt: a főiskolai ifjuság gyászénekekben zengett fel, mely után nagytiszteletű K. Tóth Mihály ur gyönyörű gyászbeszédet tartott az elhunyt felett s Debreczennek egyik legszebb hajadona Jánossi Zsuzsanna kisasszony, koszorut tett a bársonnyal bevont koporsóra. Mi pedig kedves polgártársaim, mondjuk el: Áldás az elpihent hazafi dicső hamvaira! — Most pedig eltérve a gyászos szomorú képtől, beszéljük el —

Mi ujság hazánkban?

Abauj megye bizottmánya a napokban egy a népet lázító császári pénzügyört (fináncz) fogatott el. Miután még csak 18 éves fiú és már szánja bánja tettét, hogy magát ily korán a gonosz életre adta, csupán 48 órai fogságra büntettetett. Többet is megérdemlett volna a jó madár, annyival is inkább mert a finánczokra még mindig érkeznek be mindenfelől panaszok; így közelebb Nógrádmegye is két cs. fináncz-bakter elfogatását rendelte el, kik a népet bujtogatták. Az egyik jókor észrevette, hogy roszfát tett a tüzre, de a másik szépen kelep-czébe került s örülhet ha a bitófától szépszerével megmenekülhet. Sárosmegyének egyik szolgabírója pedig arról tett a bizottmánynak jelentést, hogy Dobrzászky Adolf követjelölt (ki ellen az ország-

gyűlés vizsgálatot rendelt) ügynökei által a járásban visszaéléseket és izgatásokat követ el. A nyomozás megtételére nagy számú választmány köldetett ki Szinnyey első alispán alatt. Itt eszünkbe jut kedves polgártársaim azon néhány gaz csábitó, kik a minap Debreczen környékén erővel azt hitették volna el velünk, hogy a zsidók az itálba mérget tesznek. Csakhogy mi azt legjobban tudjuk, hogy az ilyesmi bujlogatás csak azért történik, hogy a békességet felzavarva, a zavarban haláshassanak. Ha ilyen bujlogatóra akadnak tehát kedves polgártársaim, nemesak ne higgyenek a gaznak, hanem fogják el, kötözzék meg s adják át a legközelebbi városi vagy megyei hatóságnak, ahol az ilyen sehonnaiakkal aztán könnyű szerrel elbánnak, amint érdemlik.

Hát afelől értesültek-e már kedves polgártársaim, hogy a nagyváradai és budai cs. k. pénzügyi direktzio áprilhó 24-kén felhívást bocsátott ki, melyben tudatja, hogy az állam, bevételi forrásait tovább nem nélkülözheti, annál fogva felszólit minden adókötelest adójának mihamarábbi befizetésére s ezt annál inkább ajánlja mert különben mint mondja így meg amugy lesz és ha kell, fegyveres erővel is behajtja, mert szüksége van a pénzre; annál fogva jelenti hogy május elsején már meg is indul az adót behajtani. Eszerint már az országgyűlésnek sem akarják bevárni erre vonatkozó intézkedéseit. Csakhogy ahol nincs, bajos ott nagyon valamit venni.

Emlékeznek még ugyhiszem kedves olvasóim arra a Haas Mihály szalmári püspökre, kit a minap Pesten macskazenével figuráltak ki; ez a Haas miután püspöki székében nem lehetett maradása, arról szépen leköszönt és most Leonhárd cs. tábori püspöknek a segédje lett.

Szeged városhoz a helytartótanács már harmadszor küldött pecsétes levelet az ujonczok kiállítására iránt, de biz azt mindannyiszor félretették és se nem válaszolnak rá, sem ki nem állítják a katonákat, mert hát azt mondják hogy nincsen rá törvényczikk 1848-ból, ők pedig már megmondták, hogy a 48-at veszik kiindulási pontul.

Pesten az elmúlt napokban Tóth Gáspár nevű szabónak a szabólegények azért adtak egy rémítő macskazenét, hogy a mestereknek azt indítványozta, hogy közakarattal szállítanak le egykissé a legények fizetését. Szegénynek még az ablakait is beverték.

De most szóljunk valamit arról is —

Mi hír a külföldön?

A válságos percz, melyben a háboru kilőrnai fog, mindinkább közeleg szeretett polgártársaim. Az ausztriai hadi készülődések nagyban folynak; Tirol és Velence közt 250,000 ember áll. Hu don turini angol követ szintén sielteti az önkintések felszerelését, hogy a szükséges és hathatós védelemre mielőbb teljesen kész legyen Olaszország. Anglia azt hiszi, hogy Ausztria támadása nem késik sokáig. Garibaldi is érzi ezt igen jól s nem fekszik mind a két fülére, hanem mint ébren örködő oroszlán csak azt várja, mikor suhinthat hős karjával elleneire. Turinban lakása előtt aprilis 19-kén roppant néptömeg tisztelgett Garibaldinak, ki is hozzájuk szóról szóra ily beszédet intéze: „Éljen Velence! Minden ohajtásunk és törekvésünk legyen Róma és Velence felé irányozva. (Róma mint tudjuk kedves polgártársaim jelenleg a pápáé, Velence Ausztriáé.) Nektek igazatok van jó turini polgárok, hogy teljesen biztok Viktor Emánuel királyban. Ő páratlan király, olyan király, ki még soha sem csalt. És midőn benne bizunk, kötelességünknek teszünk eleget. Én beutaztam Olaszország különböző részeit s módomból volt benne, a lakosságot megismerni. Mondhatom hogy mindenütt jónak találtam, olyannak, minő a turini nép. Különösen örvendek rajta, hogy sok katonát látok köztetek. Ha a nép és hadsereg egyet ért, akkor Olaszország legyőzhetetlen. Éljen Olaszország!”

Párisi tudósítások szerint Lion környékén s Szavoja közelében a francziának roppant hadteste van összevonva, mi azt bizonyítja, hogy készen állanak a vitéz harcziak, hogy elleneiket irtóztató erejükkel elseperjék a föld színéről. Határőrségük száma a francziáknak már teljes, mi azt bizonyítja, hogy már készen állnak az öldöklő tusára, mely a földet megrázkódtatja. Közel áll az idő kedves atyámfiak, midőn a véres zászló kitűzetik s a külföldön oly irtó háboru kezdődik, mely a gyöngébbet okvetlenül végpusztulással fenyegeti. — Most pedig térjünk másira s említsük meg hogy áll a

Kossuth-bankók ügye Angliában.

A perlekedés april 18-kán folytatattván Ausztria ügyvéde Sir Hug Cairns a bankóták eltiltását sürgette. Azt állította nevezetesen, hogy Kos-

suth ügyvédei, ahelyett, hogy meggyőző törvényes ellenokkal feleltek volna, semmit nem érő vitakérdéseket támasztottak. Azonban, ő bizonyítgatni próbálta, miképen épen az angol alkortátnoki törvény-szék elibe tartozik a bankjegyeknek letiltatása s azt mondja, hogy az angol törvényszék soha sem foglalkoztak azzal, vajjon van-e valamely uralkodónak joga valamely czimét országában felvenni, hanem ő előttök törvényes fejedelemnek tekintetik az, ki az angol kormány által olyannak van elismerve, ez elismerést pedig, ha kívánatik be is bizonyíthatja. Hogy pedig Kossuth csak akkor fogja a bankjegyeket használni, midőn az osztrák császár uralma Magyarországon megszűnik, erre azt jegyzi meg a felperes ügyvéd, hogy Kossuth e tekintetben bátran és becsülettel mondta ki az igazat. De miután bajos volna meghatározni, mily körülményeket értett itt Kossuth s melyik pillanatot szemelte ki bankjegyeinek forgalombatételére s mely perczben tekinti ő megbukottnak az osztrák uralmat Magyarországon: legjobban fog a törvényszék cselekedni — mondá — ha azon Kossuth-banknóták lefoglalását folytattandja.

Erre Kossuth ügyvéde következő czáfolatot terjesztett elé:

„Nem áll, hogy a kérdéses bankjegyek nyomtatása által a felperes, tulajdonában lett volna megtámadva, mert a pénzverés joga minden államban csak ércz-pénz készítésére s nem papírpénz kibocsátására vonatkozik és több államban, mint például Angliában a bankjegyek nyomtatása magánosokra is átruházható. Annál fogva abba a törvényszéknek beavatkozni nem szabad. Hiszen — folytatá — máskülönben az osztrák császár akkor is pert indíthatna Kossuth ellen, ha ez szívtart csináltatna Angliában avégből, hogy azokat Magyarországra becsempészsze. Hiába állítják azt is, hogy felperes diplomatikailag magyar királyul el van ösmerve, mert ha az angol törvényszék előtt állítólagos alkotmányos jogát fen akarja tartani, ki kell mutatnia azt előbb s csak akkor foglalkozhatik aztán a törvényszék azzal a kérdéssel: „tegyen-e Anglia az osztrák császárért rendőri szolgálatokat, vagy nem?”

Az ügyvéd ezzel befejezván beszédét, az alkanczellár még csupán azt kérdezte: mi történjék a 340 mázsát nyomó bankjegyekkel, ha a törvényszék készítőjök ellen találna itélni. Csak midőn a felperes ügyvéde Cotton kijelenté, hogy ez

esetben a felperes elvállalja a bankjegyeknek a maga költségén leendő megsemmisítését, kért magának időt az ítélet kimondására.

Alkalmasint a jövő számában a Népbarátjának már olvashatják az ítéletet kedves polgártársaink egész terjedelmében.

Palóczy László emlékére.

„Éltesse az isten az ily jó hazafit
S kik hozzá hasonlók sokáig tartsa meg!
— Ez volt az utolsó kívánatom hozzá —
Hazámnak több ilyen jó fiak kellene!
Tán hogy legyen erősb,
Magához vette őt
Mégis az ur isten?! . . .
Hát a mennyországból csak az hiányzott még,
Hogy ő is ott legyen?!
Vagy ezután innen száll a jó az égbe
Lenn csak gonosz marad?! s a menny boldogsága
Lesz a honszeretet kialudt világa?!
Mit érünk így végre?!
Vakmerő képzelet, ne vezess ily tova.
Ne vezesd az embert?! . . .
Nézz szét magad körül! a gonosz hatalmas
Lásd a nagy világon
Valahára eltelt! . . .

S most midőn szétnézek a derült világnak
Zivataros, hátor tekintete felett;
Ujult dicsőség ad zugulódásimra
Vesztett remény helyett vigaszt, feleletet.
Látom az ébredő
Az oly rég szenvedő
Haza elismeri
Ami szent ami nagy: a honfi érdemet.
Hőn tudja tisztelni.
Volt vezére a hon képviselőinek!
Té e vigasztalást gyújtottad meg újra.
Gazdag reménységünk, hogyha porba hullna:
Akkor most vissza vedd.
De im szelleméd a föltámadott hazát
Tovább vezet még!
Vezess hát tovább is, a veszélyeken át!
Mikint a tüzoszlop
Vezette Józsuét! . . .

Révész Imre

életrajza.

Egy kincse van nemzetünknek és az maga a haza. E kincsnek fényét adják a derék honfiak, kikről e röpvnek szándoka röviden emléket, ismeretést nyújtani. Kinek élete érdekelhet inkább minket mint lelki vezérünké? Debreczen város büszke lehet reá, hogy oly rendithetetlen hazafit s talán korunk egyik legjelesebb hitszónokát mondhatja országgyűlési képviselőjének: mint Révész Imre. Ki is született Fehértón 1826. január 14-kén. Korra árvaságra maradván, boldog emlékü atyja az ottani jegyző Révész Pál elhaltával, saját erejére támaszkodva küzdött, mondhatni szenvedett, míg nemes irányát tudományos kiképződését eszközölhette. Igyekezetét és lángelméjét mindenkor áldásos siker követte, jutalmazta. Mert Tiszadobról, — hol első iskoláit végezte — Debreczenbe jövéen, saját szorgalma után lelki művelődését szinte páratlanul kitűnően folytatta s tanárainak méltó pártfogását s szeretetét érdemelte ki.

Már 18 éves korában a magyar királyi egyetem által 1844-dik évben kitűzött egy pályairati jutalmat az ő munkája nyerte meg. A nyert jutalom nem tette hiuvá, vagy önelégedetté, hanem ösztönyt nyert továbbra haladni azon szép ösvényen, melyen elindult. S ha bár az 1848-diki szabadságharc vonzá is őt: de el nem vonta kedves foglalkozása a könyvekben való buvárkodástól. A főiskolai könyvtárban élte le a nehezebb időt s egyiknek néki köszönhető hogy a könyvtár az orosz rablástól ennyiben is megmaradhatott.

Alig végezte be iskoláit és már előbb szentmihályi, később balmaz-ujvárosi lelkésznek hivatott meg; ahonnan miután hazáját már nagyobbára beutazván ismeré, külföldre ment. Bécsben a császári könyvtárat nagy szorgalommal átnézte. Németalföldet s több ausztriai tartományt, Olaszországot bejárván; a könyvtárakból, melyek hazáját érdekelték, adatokat kutatott. Visszatérvén tudományos utazásából Szentésre, két év mulva 1856-dik évben Debreczenbe lelkészi állásra meghívást kapott s ez egyház meghívását fogadta el.

Ismerjük s szeretve tiszteljük, a hivatott dicső szónokot benne, — kinek minden szava úgy hat a lélekhez. . . .

De nemcsak mint egyházi szónok, hanem mint történettudós és író, egyformán nagy ő, mert kevés idő alatt 5 igen nevezetes munkát bocsátott világ elé.

S bár jelenleg sajnáljuk távollétét: szerencséseknek tartjuk magunkat, benne egyik országgyűlési követünket mutatni be, — hogy hadd ismerje meg jobban is hazája.

Mi pedig kedves polgártársaim, tudom mindnyájan azt mondjuk, hogy sokáig éljen, az isten áldja meg s szerencsésen járjon el azon nehéz, fáradalmas, de dicső ösvényen, melyen mint nemzeti képviselő oly fontos szerepre hivatva van s hazájának oly nagymértékben szolgálhat.

Legújabb hírek.

— Az ausztriai császár, május 1-én délelőtt 11 órakor ágyu-dörgés és harangozás közt nyitá meg Bécsben a birodalmi tanácsot. Elmondta trónbeszédében, hogy állhatatosan ragaszkodik azon meggyőződéshez, miszerint szabad intézvényei s a nemzetet egyenjogúsága birodalmára nézve áldázosak lesznek; és a febr. 16-án kibocsátott alapörvények által adott alkotmányt mint az egységes és feloszthatatlan császárság alapját, teljes hatalmával védelmezni és minden támadást visszautasítani fogja. A birodalmi tanács megnyitásánál báró Vay Miklós is jelen volt. Estve pedig Bécs utcái fényesen kivilágítottak s a császár a nép örömkialtozása közben kocsizgatott utcáról utcára.

— Garibaldi a közelebbi turini tanácskozás alkalmával azt javasolta, hogy Olaszország minden polgára felfegyverezve és begyakorolva legyen. A tanács azonban abban állapodott meg, hogy 21-től 35 évig minden alkalmatos és becsületes állampolgár nemzetőrségbe irandó be; 18-tól 21 évesekig csak azok lesznek felvehetőek, kik hazájok védelmére önkint beállanak.

— Pápa város négy század nemzetőrt állított fel, kikhez már két tiszt is van nevezve. Ha e kis város csend, rend és jogai fentartása végett ennyi embert állíthat ki; Debreczentől legalább 2000 embert remélhetünk. Ha meg nem előzhettük e jó példát, legalább illő volna követni!

 Ara 6 kr. o. é.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.